

OPRACOWANIE PYTANIA

Wizja końca świata. Omów zagadnienie na podstawie znanych Ci fragmentów Apokalipsy św. Jana. W swojej odpowiedzi uwzględnij również wybrany kontekst.

LEKTURA BAZOWA

Apokalipsa św. Jana

EPOKA

Starożytność

ŹRÓDŁO

ustna.odrabiamy.pl

ZESKANUJ TELEFONEM ALBO KLIKNIJ

Kursy maturalne

Pakiet 10 kursów do matury 2027 od Odrabiamy.pl.

Przećwicz to pytanie

Darmowy symulator matury ustnej. Ocena wg kryteriów CKE.

Posłuchaj

Darmowy kurs z opracowaniem pytań jawnych 2027.

1 O co tak naprawdę pyta komisja

Temat wymaga pokazania, że biblijna wizja końca świata to nie tylko katastrofa, lecz przede wszystkim sąd nad ludzkością i ostateczne zwycięstwo dobra. Apokalipsa łączy grozę zagłady z nadzieją odnowienia - kończy się obrazem nowego, odrodzonego świata, a nie zniszczeniem. To tekst symboliczny i profetyczny, a nie relacja z wydarzeń.

SŁOWA KLUCZE POLECENIA

wizja

Obraz profetyczny, symboliczny, ukazany prorokowi w widzeniu. Komisja oczekuje odczytywania znaczeń symboli, a nie traktowania tekstu jak zapowiedzi konkretnych wydarzeń.

koniec świata

W Apokalipsie nie samo zniszczenie, lecz ciąg zdarzeń: plagi, walka dobra ze złem, Sąd Ostateczny i stworzenie nowego świata. Koniec jest tu jednocześnie początkiem.

apokalipsa

Z greckiego „odstąpienie, objawienie” – gatunek biblijny, w którym prorok odsłania sens dziejów. Dopiero wtórnie słowo zaczęło znaczyć katastrofę, a komisja sprawdzi, czy znasz pierwotny sens.

KOMISJA CHCE USŁYSZEĆ

- ✓ Wyraźną tezę rozstrzygającą, co łączy w wizji Jana grozę zagłady z nadzieją i jaki jest cel tej wizji.
- ✓ Dwa lub trzy odczytane symbolicznie obrazy z księgi: na przykład czterech jeźdźców, Bestię i walkę ze złem, Sąd Ostateczny oraz Nowe Jeruzalem.
- ✓ Kontekst pokazujący inne ujęcie końca świata, najlepiej polemiczne, oraz wniosek o tym, co wizje końca mówią o ludzkich lękach i nadziejach.

2 Co wziąć z lektury i jaki kontekst wybrać

Z LEKTURY BAZOWEJ

- Sytuacja objawienia: Jan na wyspie Patmos otrzymuje widzenie, które ma spisać dla siedmiu Kościołów Azji. Rama pokazuje, że tekst jest proroctwem i pocieszeniem dla prześladowanych chrześcijan, nie kroniką przyszłości.
- Czterej jeźdźcy: Baranek otwiera księgę zamkniętą siedmioma pieczęciami, a wraz z pierwszymi czterema pojawiają się jeźdźcy na koniach białym, ognistoczerwonym, czarnym i trupiobładym – symbole podboju, wojny, głodu i śmierci. To najbardziej znany obraz zagłady spadającej na ludzkość jak plaga.
- Smok i Bestia: Smok, utożsamiony z szatanem, prześladowuje Niewiastę obleczoną w słońce i jej dziecko, a Bestia wychodząca z morza otrzymuje władzę nad ziemią, żąda kultu i znaczy ludzi swoim znamieniem (liczba 666). Symbolizują zło polityczne i religijne, z którym toczy się ostateczna walka.
- Sąd Ostateczny: zmarli stają przed tronem, otwierane są księgi, w tym księga życia, a każdy jest sądzony według swoich czynów; śmierć i otchłań zostają wrzucone do jeziora ognia. Koniec świata okazuje się przede wszystkim sądem, a więc zwycięstwem sprawiedliwości.
- Nowe Jeruzalem: nowe niebo i nowa ziemia, miasto zstępujące od Boga, w którym „nie będzie już śmierci” ani łez, a Bóg zamieszka z ludźmi. To pozytywny biegun wizji – bez niego temat jest omówiony tylko w połowie.

KONTEKSTY DO WYBORU

LITERACKI

POLECANY

Zmierzchanie, Krzysztof Kamil Baczyński

Świat chylący się ku upadkowi porównany do zachodu słońca i rozsypanych koralu, a zamiast ratunku zwyczajne dobranoc, czyli pożegnanie dawnego systemu wartości. To apokalipsa spełniona – zestaw ją z symboliczną, dopiero zapowiadaną zagładą z Apokalipsy świętego Jana.

LITERACKI

Piosenka o końcu świata, Czesław Miłosz

Koniec świata przychodzi w zwyczajny dzień: pszczoła krąży nad nasturcją, rybak naprawia sieć, kobiety idą przez pole z parasolkami, a nikt nie wierzy, że to już. Staruszek podwiązujący pomidory powtarza: „Innego końca świata nie będzie”. Wyraźna polemika z Apokalipsą – bez trąb, błyskawic i znaków; koniec jest tu codziennością i prywatną śmiercią, a nie kosmicznym sądem.

KULTUROWY

Ikona Sądu Ostatecznego (Hans Memling, Michał Anioł)

Tryptyk Memlinga z Gdańska i fresk Michała Anioła w Kaplicy Sykstyńskiej przekładają symbole Jana na obraz: Chrystus sędzia, ważenie dusz, podział na zbawionych i potępionych. Pokazuje, że kultura europejska przez wieki rozumiała koniec świata właśnie jako sąd, a nie samą katastrofę – potwierdza tezę o dwóch biegunach wizji.

LITERACKI

U wrót doliny, Zbigniew Herbert

Wiersz pokazuje Sąd Ostateczny jak selekcję w obozie: po „deszczu gwiazd” aniołowie rozdzielają ludzi i odbierają im to, co chcieli zabrać – pamiątki, bliskich (staruszka z martwym kanarkiem, para, która nie chce się rozłączyć). Wszystko w tonie chłodnego sprawozdania. Kontrast z majestatem Apokalipsy: Herbert pyta, czy sąd, który odbiera człowiekowi pamięć i czułość, jest jeszcze zbawieniem.

3 Mapa wypowiedzi

- 1 Teza: biblijna wizja końca świata łączy grozę zagłady z nadzieją na sprawiedliwy sąd i odnowienie rzeczywistości.
- 2 Omówienie symboliki Apokalipsy: jeźdźcy, Bestia, obrazy kataklizmów jako znaki uniwersalne, a nie dosłowna zapowiedź.
- 3 Wskazanie dwóch biegunów wizji: kara za zło i ostateczne zwycięstwo dobra wraz z obrazem nowego świata.
- 4 Kontekst: *Zmierzchanie* (Krzysztof Kamil Baczyński) – Świat chylący się ku upadkowi porównany do zachodu słońca i rozsypanych koralu, a zamiast ratunku zwyczajne dobranoć, czyli pożegnanie dawnego systemu wartości. To apokalipsa spełniona – zestaw ją z symboliczną, dopiero zapowiadaną zagładą z Apokalipsy świętego Jana.
- 5 Wniosek: literackie wizje końca świata mówią przede wszystkim o ludzkich lękach, poczuciu winy i nadziei.